

EDINOST

Izjava, vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefranklana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelk Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno uprav Edinosti. Uprava in inšerati oddelk se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Nova vlada SHS pred parlamentom. Ljudsko glasovanje za Maribor.

Narodno predstavništvo.

BELGRAD, 23. Zvečer so prišli v Belgrad poslanci narodnega predstavništva skoro polnoštevilno. Posebno dobro so zastopali staroradikalci in demokrati. Obe skupini sta mobilizirali vse svoje pristaje. Med poslanci je mnogo takšnih, ki se dosedaj še niso udeležili nobene seje in so prišli danes prvič v parlament. Včeraj popoldne, zvečer, pozno v noč in danes so se vršila neprestano posvetoovanja raznih klubov. Radikalci so se združili, da bi se v zadnjem hipu ustvarili enoten opozicijski blok, ki bi strmo glasil vladno pripravo nastopa. Njihova prizadevanja pa so ostala tudi danes brezuspešna. Narodni klub Jugoslovanski klub sta izjavila, da bosta pri nastopu opozicijsko, da pa si ne moreta pustiti vezati rok. Raditega so radikalci opustili svoje prvotno nameravano taktiko in tako je potekla današnja seja Narodnega predstavništva v najlepšem redu in miru. Seja je bila sijajno obiskana, kakor še nikdar dosedaj. Vse poslanske klope so bile zasedene, poročevalska loža prepolnjena, galerija nabita. V diplomatski loži sedi zastopnik Zavezniških držav.

Tik pred otvoritvijo seje so vstopili novi ministri korporativno, na čelu jim ministrski predsednik Ljuba Davidović. Poslanci demokratskega bloka so člane nove vlade burno pozdravili. Pozdravom se je pridružil tudi del galerije. Pristajši drugih strank so molčali in ostali mirni. Sejo je otvoril predsednik dr. Pavlovič, nakar so bile opravljene formalnosti. Po razdelitvi zbornice je sekcije je vstal ministrski predsednik Ljuba Davidović in med napeto pozornostjo podal program nove vlade. Ministrstva izvajanja so spremljale vse vladne stranke z odobravanjem. Opozicija je ostala tudi sedaj mirna. Po deklaraciji je prošil poslanec Petrovič, da naj se razdeli vladna izjava med poslance, oziroma naj se dostavi vsem parlamentarnim klubom, da bodo imeli stranke priložnost jo preštudirati in izjaviti svoje stališče. Ministrski predsednik je izjavil, da je s tem predlogom zadovoljen. Nato je bila seja zaključena. Debatna o vladni izjavi se prične v ponedeljek in bo trajala po sedanjih dispozicijah 4 do 5 dni.

Otvoritev dela.

BELGRAD, 22. Na seji ministrskega sveta se je odločilo: 1. da se iz bosenjskega fonda za slive izda v Srbijo sedem milijonov kron za pomoč okoliščin Grčevica ter da se tamšnemu prebivalstvu pomaga pri postavljanju domov, popravihi v vseh; 2. da ministrstvo pravde in pravnih za konsultativno pripravi odbor, ki bo začel izdelovati projekt ustave kot predlog za uslovočnovno sloboščino; 3. da se ministrstvo za šume in rube slavi na razpolaganje tri milijone dinarjev kot kredit na držanje posojil rudarskim premožnim podjetjem v Srbiji, da se proizvodnja premoga poveča; 4. da se da ministru saobraćaja najširše pooblašćenje, da ukrene vse, kar je potrebno za most preko Save pri Belgradu.

Dr. Korošec si hoče odbrati proste roke.

BELGRAD, 22. V parlamentarnih krogih se govori, da hoče odbrati Jugoslovanski klub nevladni stališče proti vladi. Seja, v kateri se bo glasovalo o zaupnici vladi, se bo udeležilo samo par. Aveljemu 4 klubovi člani. Ti bodo glasovali sicer proti vladi, z abstinenco ostalih članov pa bo klub vendar omogočil vladi, da odbrži večino virtualno in brez težko ter ne da bi bilo treba mobilizirati vse svoje poslance za vsako sejo. Dr. Korošec si hoče na ta način pridržati prosto roko za bodočo razpravljanje med strankami. Dr. Korošec je sedaj torej samo formalno proti vladi in jo v resnici podpira.

Seja radikalnega kluba.

BELGRAD, 21. »Pravda« poroča: Včeraj se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri se je razpravljalo o novi situaciji. Seja je bila dolga in so se izrazila različna mnenja. Gospod Protić je stal na stališču, da ne gre izjaviti novi vladi svoje zaupanje, ker je sestavljena proti njegovim zahtevam. Te zahteve namreč g. Protić za ministrom in ker jih je Demokratska zaveznica odklonila, smatra to za izjavo (?!). In za povod, da stopi radikalni klub v opozicijo. Klub je končno izjavil, da bo glasoval proti izjavi nove vlade, v ostalih vprašanjih pa se hoče ravnati po trenutni situaciji. Protić je pozval ostale, izven vlade stoječe klube, na opozicijsko delo, a dosedaj še ni prejel nobenih pozitivnih odgovorov. Zdi se, da hoče rešiti dr. Korošec vsaj del ugleda Jugoslovanskega kluba, ker se mu nikakor ne mudi vstopiti kar čez noč v opozicijo. Dr. Korošec smatra še vedno, da je treba vlado rekonstruirati in očistiti z drugimi klubi.

Parlament brez demokratov nemogoč.

BELGRAD, 24. V parlamentarnih krogih se zelo živo razpravlja o možnosti sestave vlade po opozicijskih zahtevah, da bi sedanja vlada od-

stopila. Vsi resni krogi povdarjajo, da bi bilo sicer možno, da opozicija s skupnim nastopom onemogoči redno delo sedanjih vlad, da pa je kljub temu popolnoma izključeno, da bi se sestavila bodisi katerakoli vlada, v kateri ne bi bili zastopani demokrati. Zato se drže razne parlamentarne skupine zelo rezervirano proti radikalnemu predlogu, naj se nastopi proti vladi z najostrejšimi in brezobzirnimi sredstvi in se jo prisili k demisiiji. Povdarja se, da bi bila v tem slučaju mogoča ednoloka koncentrična vlada. V opozicijskih krogih, zlasti med manjšimi skupinami, se pojavlja nezaupanje napram staroradikalcem, katerim očitajo, da hočejo te manjše skupine porabiti samo kot svoje orožje, in da se ne bodo več brigali za nje, ko enkrat dosežejo svoj namen.

Revizija carine.

BELGRAD, 22. Kakor doznajamo iz zanesljivih virov, je vlada sklenila energično revizijo dosedanjih carinskih tarifov. Carina na predmete, ki služijo obnovi in industriji, sploh odpadke, tako da bodo na pr. stroji in silnice potrebščine carine prosti. Izvestne ljudske potrebščine bodo sicer še imele carino, toda po minimalnem tarifu. To velja za goriva živila, krmina in podobno. Za druge predmete in v bodoče tudi napram Avstriji, čim stopi z nami v pogodbeno stanje — na veljati prejšnji srbski pogodbeni tarif, dočim maksimalni tarif, (ki ga je uporabljal gosp. Ničević), sploh odpuče. Tozadevno izjavo bo vlada podala o prihodni razpravi o budgetnem provizoriju in se bodo določne določbe sprejele v zakon o budgetu. Upamo, da se na ta način znatno omili druzina in dvigne trgovina in industrija.

Važne gospodarske zadeve.

BELGRAD, 22. Semkaj so prišli delegati avstrijske vlade, da razpravljajo o trgovinskem dogovoru Jugoslavije z Avstrijo. Kakor izvem, je gosp. minister za trgovino bomojavno sklical ožjo anketo predstavnikov trgovskih krogov in konzulentov ter zadrževalca, naj razpravljajo o načelih, po katerih naj se sklene dogovor z Avstrijo. Minister za trgovino pošlje v kratkem poselno misijo v Berlin in na Poljsko, da navežejo trgovske stike s temi deželami. Kakor javljajo iz Praga, bo Češka v kratkem v isto svrhu odpotila posebno odposlanstvo v Belgrad.

Prekmurje.

MARIBOR, 24. Semkaj sta došla iz Belgrada od finančnega ministrstva oddelka za finančno stražo Grünwald in višji finančni nadzornik Dvorcek z nalogo, po vsej meji Jugoslavije urediti finančno stražo. Pred ureditvijo finančne straže, carinskih in davčnih uradov v Prekmurju sta tukajšnjemu finančnemu ravnateljstvu dala nalogo, da ima mariborsko okrajno finančno ravnateljstvo samo v območju županije namestiti svoje davčne urade, dočim pripade župnija Dolina Lendave v tem oziru Hivatski s centralno upravo v Varaždinu. Po njeni izjavi je dala hrvatska vlada meje po osemsto Doline Lendave že zavesti po hrvatski finančni straži, ki je ustanovila 6 postaj, med temi v Belatinolih in v Lendavi. Pod mariborsko finančno okrožje je za župnijo Sobotno določen komisarjat finančne straže v Domačih tik severne meje.

Poziv za osvoboditev prekmurskih Hrvatov.

ZAGREB, 25. »Obzor« prinaša poziv prekmurskih Hrvatov, ki zahtevajo osvoboditev izpod tisočletnega madžarskega jarma. Prekmurski Slovenci — pravi poziv — so osvobodjeni, a ne onih 50.000 Hrvatov iz hrvatskega ozemlja, ki se razprostira od Mure do Kanizje. Poziv konča s tem besedami: »Na delo, hrvatska vojska! Rešite svoje brate!«

Razpustitev tujih vojaških delegacij.

ZAGREB, 5. »Riječi« poročajo iz Belgrada: Vojni minister je sklenil, da se razpuste vse vojaške delegacije in poddelegacije zavezniških držav in da se nadomestijo z vojaškimi »attacheji«.

Regentovo potovanje.

BELGRAD, 25. Regent Aleksander je odpotoval v Zapadno Srbijo, da poseti bojišča izza leta 1914. V Valjevu ostane 2 dni.

Univerza v Ljubljani.

BELGRAD, 25. Regent je potrdil zakon o ureditvi ljubljanskega vseučilišča. Univerza bo obsegala potemtakem 5 fakultet in sicer: pravniško, filozofsko, medicinsko, bogoslovno in tehnično.

Tendenciozne izmišljotine.

LJUBLJANA, 23. Ljubljanski dopisni urad objavlja: Graška »Arbeiterwille« od 18. t. m. in za njo najbrže tudi drugi nemško-avstrijski listi prinašajo sledečo tendenciozno vest: »Glasom zaupnih poročil prireajo Jugoslaveni v pasu A na Koroskem, ki je podrejen njihovi upravi, ljudsko glasovanje v svoji prid, in sicer tako, da hodijo patrolo pod vodstvom častnikov od hiše do hiše in izsiljujejo od prebivalstva podpise za državo SHS. Na ta nasilni način onemogočujejo vsak izraz

Prešteli so denar. Bilo je 30.000 goldinarjev.

— Četrtna, — je dejal odvetnik, — je torej 7500 goldinarjev.

— Vzemite, — je rekla vdova plašno.

Odvetnik je porinil svoj del, samo zlato, na stran.

— Zaradi lepšega, — je dejal nato, — morate tritisoč pustiti v skrinji, in to bomo specifičali v zapisniku.

Castivredna koratorja sta podpisala zapisnik, da sta našla v skrinji 3000 goldinarjev v gotovini, dve obveznici in razne druge stvari. Veliki pošteni Petričević pa je poleg onih grošev še dobil sto tolarjev od srečne vdove.

Nato so se potihoma razšli. Jelusič, molčeč in pletoč v svojih mislih drugo mrežo, je spremljal Petričevića do njegovega doma, da bi se mu po poti ne zgodila kakšna nesreča, po kateri bi moglo priti na dan, kar se je zgodilo v Radičevi hiši. Nože so mu bile nekoliko opešale in ga je bilo treba podpirati, bil je pa tudi precej glasen, smeječ se na ves

proste volje. — Mi smo že opetovano morali žigosati tako in slično neresnično poročanje, ki ima prozoren namen preudici-rati bodočemu plebiscitu na Koroskem. Ugotavljam zopet, da so take vesti, kakor je gori navedena, tendenciozna izmišljotina.

Vesnič častni podpredsednik francoske časni-karske zveze.

BELGRAD, 25. Jugoslovanski poslanik v Parizu Vesnić je bil izvoljen za častnega podpredsednika francoske časni-karske zveze. Ob tej priliki so priredili francoski časnikarji v »Časnikarskem domu« njemu v čast slovesen diner.

Otvoritev vsehupnega poštnega prometa na Koroskem.

Na Koroskem poslujejo naslednji kraljevi poštni uradi: Bela, Bistrica v Rožu, Borovlje, Črna pri Prevaljah, Dječke, Dobrlavas, Galicija, Grabštanj, Grebčij, Guštanj, Kotlje, Lador, Libelče, Moža, Pliberk, Podgora, Srednica, Podgorje, Prevalje, Ruda, Sinčavas, Svetnavas, Skocijan v Podjuni, Smarjeta v Rožu, Smihel pri Pliberku, št. Vid v Podjuni, Trnje, Velikovec, Vetrinj, Zgornje Jezersko, Zgornje Trušnje, Železna Kaplja, Žihpolje.

2000 rudarjev se vrača iz Nemčije.

Ministrstvo za rudarstvo je bilo obveščeno, da se vrne iz Nemčije v domovino nad 2000 rudarjev in kovinarjev. Zaposleni bodo pri kopanju premoaga.

Kurz frankov in dinarjev.

BELGRAD, 24. Francoski frank, ki je imel pred kratkim kurz čez 183 (za 100 francoskih frankov 183 srbskih dinarjev), je sedaj padel na 164 dinarjev, in sicer vsled posojila 100 milijonov dinarjev, ki ga je sklenil bivši minister pred kratkim v Parizu v svrhu pokritja denarnih vrednot naše narodne banke.

Ustanovitev velikega gradbeno-tehniškega društva.

BELGRAD, 24. V Zemunu se ustanavlja gradbeno tehniško podjetje »Neima«, ki bo imelo nalogo, da se bavi z izvajanjem vseh velikih tehniških del v Jugoslaviji, in sicer privatnih in javnih. Osnovatelji tega društva so nekateri veleposredniki in inženirji, a razun tega tudi denarni zavodi: Centralni kreditni zavod v Novemgradu, Srbska zadružna banka d. d. v Novemgradu, Hrvatska ekskomptna banka v Zagrebu, Prva hrvatska štedionica v Zagrebu in Prometno akcijsko društvo v Zagrebu.

Povrnitev jugoslovanskih izseljencev iz Amerike.

BELGRAD, 24. Po statističnih podatkih se nahajata v Ameriki dva milijona jugoslovanskih državljanov, ki so se prijavili za povrnitev v domovino. Vrše se pogajanja o prevozu v Evropo.

Neposredna železniška zveza Belgrad-Pariz.

BELGRAD, 24. Od 1. septembra dalje se bo vezal na pariški ekspresni vlak vožen za neposredno zvezo Belgrad-Pariz in nazaj.

Izvajanje blaga v Nemško Avstrijo.

BELGRAD, 24. Centralni urad za promet z inozemstvom je izdal našim izvažateljem dovoljenje za izvajanje blaga na Romunsko za francosko valuto. Izvažatelji so dali pred kratkim izpremeniti svoja dovoljenja za uvažanje v Nemško Avstrijo, ker ne morejo prodajati naših proizvodov na Romunskem za francosko valuto.

»Jugoslavija« pred sodiščem.

Dne 22. avgusta 1919 je razpravljalo ljubljansko okrajno sodišče o tožbah, ki so jih vložili proti izdajatelju in odgovornemu uredniku »Jugoslavije« Antonu Pesku Henrik Šleibinger iz Litije, dr. Janko Benedik iz Bleda, Franc Kokalj in dr. Juro Cerva zaradi člankov, ki so tožnike žalili. Ker je v preiskavi g. Pesek izjavil, da o vsebini teh člankov ni izvedel prej kakor šele pri sodniji, so vsi navedeni tožili g. Peska zaradi zanemarjanja uredniške dolžnosti. G. Pesek je izjavil v svojih Kokalji (zastopnik dr. Kokalji), Lebinger (zastopnik dr. Zupanc), dr. Benedik (zastopnik dr. Frlan), da se poravnata tako, da objavi v »Jugoslaviji« do 31. t. m. izjavo v vsakem slučaju in da prevzame stroške in sicer v Kokaljevem slučaju 800 K, Lebingerjevi zadevi 450 in v dr. Benedikovem slučaju 500 K. Zastopnik dr. Cerva izjavi, da se ne more poravnati, ker njegov klient ni navzoč. G. Pesek izpove, da on članka ni bral in da ga je napisal umrlu urednik Munih. Dr. Tominešek se smeje. Pesek dr. Tominešku: »Zakaj se smejete?« Dr. Tominešek »Zato, ker sem precej rek, ko je Munih umrl, da bo avtor Munih.« Dr. Tominešek

glas svoji iznajdljivosti, češ, da se je njegova neumna pamet takoj domislila sekire. Dejal je tudi Jelusiču, da je lopov, ker da so njega reževali odpravili s to beračijo nekoliko sto goldinarjev. Treba ga je bilo torej pomirjevati in tolažiti, da bi slišal kdo česa.

Nikče pa ni v Zagrebu spal bolje kot Jaga. Kar si je želela, je tudi dobila, in silna strast jo je obvela tako zelo, da ji je vest trdno zadremala, trdnjeje kot keja.

XII.

Od one noči je minilo mesec dni. Nekega popoldne je prišla Pepa po stopnicah nizdol in stopila v prodajalnico, kjer je zdehal gospod Joso. V prodajalnici ni bilo drugega človeka. Starika je pomolila glavo skozi vrata.

— Al Vi ste, gospa Pepa! Le noter, le noter, da se kaj porazgovoriva. Saj takointako nimam danes nobenega kupeca. Pa bodite vsaj vi. Nate čisto srnске sljovke.

— Dober dan, gospod Joso! Kakor vidim, se dolgočaste. Toda ne mislite, da sem prišla zaradi sljovke, nisem »jaz« takšna ženska....

stavi predlog, da naj se g. Pesek kaznuje zaradi zanemarjanja uredniške dolžnosti. Očitek je bil poseben hud zato, ker se je dr. Cerva ju očitalo denuncijantstvo, kar bi ga bilo lahko uničilo. Gospod svetnik Potrato je razglasil obsodbo, da je g. Pesek kriv prestopka zanemarjanja uredniške dolžnosti in se zato obsodi v 40 kron globe, oziroma 4 dni zapore. Sodba se mora v »Jugoslaviji« objaviti, ko postane pravomočna.

Mirovna konferenca.

Plebiscit za Maribor.

PARIZ, 25. Na današnji seji vrhovnega sveta bi bila morala pasti končno veljavna odločitev glede mirovne pogodbe z Avstrijo, toda odbor za ureditev je predložil besedilo, ki ni nikakor popolno. Ni torej upati, da bi bila mirovna pogodba izročena avstrijski delegaciji pred prihodnjim tednom. Na današnji seji se je določilo samo ena izjemna mirovna pogodba, in sicer klavzule glede Maribora. Maribor je bil prvotno prisojen Jugoslaviji, a sedaj je vrhovni svet določil na Tittonijev predlog, da se tudi Maribor vključi v zono, kjer se bo vršilo ljudsko glasovanje. Avstrijska delegacija je tudi zahtevala, naj bi se Italija odrekla zgornjeadiškega ozemlja, toda vrhovni svet je sklenil, da ostane tukaj meja, kakor je bila določena.

Glede meje s Čehoslovasko je avstrijska delegacija predložila dva protipredloga, ki sta šla za tem, da bi se zagotovila Nemški Avstriji kosa železniške proge, ki vozita po ozemlju, prisojenem Čehoslovaski. Vrhovni svet je pa zavrnol oba protipredloga in določil, da ostane meja tudi tukaj takšna, kakor je določena v prvotni pogodbi.

Odklonjeni so bili tudi vsi predlogi, ki so šli za tem, da bi znižali odškodnino, ki jo mora plačati avstrijska republika.

Tudi Romuneka za rešitev banatskega vprašanja potom ljudskega glasovanja.

PARIZ, 25. (S.) Iz Bukarešte poročajo: Ker je srbska vlada predložila mirovni konferenci, naj določi, da se reši banatsko vprašanje potom ljudskega glasovanja, je romunska vlada sedaj izjavila, da se tudi ona strinja s tako rešitvijo.

Nova nota romunski vladi.

PARIZ, 26. (S.) Mirovna konferenca je poslala romunski vladi potom francoskega poslanika v Bukareštu noto, ki pravi, da je dobila mirovna konferenca od medzavezniške misije v Budimpešti vesti o novih romunskih rekvizicijah na Madžarskem, in da preti radi tega nevarnost, da ostane Madžarska brez vseh svojih virov. Na vrhovni svet, nadaljuje nota, je ta vest naredila zelo neprijeten vtisk. Vrhovni svet se čudi, da vztraja romunska vlada pri takih sistemih kljub vsem zagotovilom njenih zastopnikov toliko v Parizu, kolikor v Budimpešti. Konferenca zahteva, naj odgovori romunska vlada na noto od 23. t. m. in zaključuje s pozivom na romunske oblasti, naj vendar ustavijo tako postopanje, ki bi lahko imelo za Romunsko najtežje posledice.

PARIZ, 26. (S.) Vrhovni svet je proučeval na svoji seji danes zjutraj mirovno pogodbo z Avstrijo. Jutri se bo proučevanje nadaljevalo.

PARIZ, 26. (S.) Nemška delegacija je poslala mirovni konferenci noto, v kateri zahteva, naj se odpre ustmena pogajanja, preden se ustanove mešane komisije, ki bodo proučevale pomorske klavzule mirovne pogodbe.

Odgovor na avstrijske pripombe k mirovni pogodbi.

PARIZ, 25. (S.) Zavezniški vrhovni svet je proučil odgovor na razne avstrijske protipredloge, ki jih je sestavil odbor za ureditev mirovne pogodbe z Avstrijo. Francoski pooblaščenca so naglašali potrebo, da se vključijo v pogodbo tudi določbe, ki omogočajo zaščito avstrijske politične neodvisnosti proti Nemčiji. Vrhovni svet bo nadaljeval jutri proučevanje mirovne pogodbe.

Sporazum glede revizije pogodb iz l. 1839.

PARIZ, 25. (S.) Danes se je sestel odbor za revizijo pogodb iz l. 1839. Nizozemski in belgijski zastopniki se niso udeležili seje. V konferenčnih krogih prevladuje vtisk, da se b omogel doseči zadovoljiv sporazum.

IZ ČEHOSLOVASKÉ.

Ministrska kriza na Češkem.

PRAGA, 25. Kabinet Tusar se nahaja v la-tenjari krizi. Tusar se je moral boriti že v začetku svojega kabineta proti odporu narodnih socialistov. Obenem pa je tudi dr. Rašin v odločitosti Kramarja v imenu narodne skupščine brezuspešno poskušal vreči vladno večino. V slučaju Tusar odstopi, zamenjajo socialne demokrate narodni socialisti. Tako rešitev krize bi bila uspešna proti zunanjim politiki Masaryka, ki hoče doseči sporazum z Nemci. V dosego sporazuma sta konferirala v zadnjih tednih Tusar in vodja nemških socialnih demokratov na Češkem, Seliger.

Čehoslovaska duhovščina in Sveta stolica.

»Journal des Débats« javlja, da bo čehoslovaska duhovščina sklenila na svoji skupščini v Pragi, da pošlje v Rim drugo delegacijo, ker ni zadovoljna z odgovorom Rima. Prva delegacija je bila v Rimu pred dvema mesecema. Sveta stolica je, kolikor mogoče, pomirljivo, sprejela njihove zahteve in jih preiskala, ozi-raje se najstrože na kanone, na cerkveno disciplino in splošni položaj cerkve. Odgovor Svete stolice na zahteve čehoslovške duhovščine so bili: 1. Msgr. Huyn bo odstav-ljen z nadškofovske stolice v Pragi in izgubljen čast primasa Češke; on je že podal svojo ostavko in Sveta stolica je je hotela preme-stiti, preden je prišla delegacija v Rim. Tudi

glede drugih premeščenj in imenovanj se je Sveta stolica toliko pobirgala, da čehoslovaska duhovščina nima povoda, da bi ne zau-pala povsem Sveti stolici. 2. Glede jurisdik-cije praške škofovske stolice nad ostalimi škofijami, pristaja cerkvena disciplina na ne-katere naslove, ki so samo častni, kakor je, recimo, čast primasa, več pa ne more popu-stiti. 3. Glede čitanja maše, epistole in evan-gelja v narodnem jeziku to že vpeljano v cerkvah raznih narodov, kakor v Rimu in mnogih italijanskih škofijah. 4. Glede celibata se Sveta stolica drži trdno discipline latinske cerkve.

Iz Madžarske.

Jugoslovanska komisija v Budimpešti. BUDIMPESTA, 25. Sem je dospela jugo-slovanska komisija, obstoječa iz enega ofi-cirja in dveh civilistov. Razpravlja se o vpra-šanju aprovizacije.

Kako je odstopil nadvojvoda Josip.

CURIH, 25. O odstopu nadvojvode Josipa podaja uradna madžarska agencija naslednje informacije: Ententa vojaška misija v Bu-dimpešti je izročila takoj popoldne Clemen-tcauve poročilo nadvojvodi Josipu, kateri je poklical takoj ministrskega predsednika Friedricha. Ministrski predsednik je takoj sklical vladne člane, da bodo v seji razpravljali o dogodkih. Po kratki debati se je eno-glasno sklenilo, da mora gubernator odstopiti in podati svojo demisijo. Po tem sklepu se je uredil odgovor medzavezniški vojaški misiji, katere je bila naprosena, da ukrene vse po-trebne ukrepe. Po prejemu odgovora je po-zvala misija ministrskega predsednika Frie-dricha k sebi in mu sporočila, da se ententa nikakor noče vmešavati v notranje madžar-ske zadeve, pač pa da želi novo preureditev vlade, tako da bi bile zastopane vse stranke. Komisijski generali so poslali Friedricha, naj ostane do sestave novega kabineta na svojem mestu, da se v tem času uredijo sedanje raz-me-re. Predsednik je izjavil, da se nov kabinet sestavi v kratkem in da ste na razpolago so-cijalistom dve ministrski listnici in ena list-nica državnega podtajnika. Buržoazijske stran-ke so baje pripravljene sprejeti ministre, ka-tere določijo delavci, toda zdi se jim, da no-čejo delavci v svojih strankah uporabljati ni-kakega vpliva za izvolitev zastopnikov bur-žoazijskih strank. Friedrich se je nato povrnil k ministrskemu predsedniku in sporočil kole-gom vse, o čemur je razpravljal z generali.

Kdo dela za Habsburgovce.

Venkov« je prinesel dopis iz Budimpešte, v katerem se podrobno opisuje težnje nemško-madžarskega plemstva po reakciji, da bi Habsburgovci iznova prišli do prestola, ki so ga izgubili. Tu najdemo imena o katerih smo mislili, da so jih okoliščine dogodkov v te-ma prepad: Szencresany, Bathany, Palfy, Pallavicini, Aladar, Zichy, Gigliardi, seveda tudi Berchtold, Windisgrätz, Czernin, Stern-berg, od jugoslovanske strani Radić, Susteršić, od čehoslovške pa Zazovka. Vse niti ste-ka-jo v švic pri Ziti in Karlu Poslednjemu. Hvala bogu, da iz te moke ne bo kruha.

Ukrepi proti tujskemu navalu.

WASHINGTON, 25. (S.) V svrhu preprečitve tujkega navalu v Zedinjene države po sklepu miru je predsednik Wilson naslovil na kongres spomenico, v kateri zahteva, naj o-stane zakon o prehodnicah, ki je bil vpeljan v vojni, še eno leto po sklepu miru in veljavi.

Ameriške čete opustile zasledovanje meh-iških banditov.

TEXAS, 25. (S.) V nedeljo so se povr-nile ameriške čete zopet na ameriško ozemlje, ker je bilo zasledovanje mehikiških banditov zaradi silnega orkana, ki je zamel sledove, popol-noma onemogočeno.

Letalski poročnik Cooperada je izjavil, da je pred kratkim ustrelil banditskega vodjo Ruterja v času, ko je njegova tolpa streljala proti zrakoplovu. Ta vest pa ni uradno potr-jena.

Ameriški senat za vojaško pomoč Franciji.

PARIZ, 26. (S.) Listi poročajo iz Washingto-na, da je formulirala senatova pravniška pod-komisija sklepe v prid odobravitvi mirovnih klavzul, s katerimi se Zedinjene države ob-vezujejo, da prisločijo Franciji na pomoč, če bi jo Nemčija brez povoda napadla. Pod

Zgleda. O! Kako so gospodarili sovražniki — vsakdo se sramuje poročati o tem; toda bili smo — morda — zaradi zgodovinske resnice se moramo izpostaviti to.

Da ne bi si naprtil očita pristranosti, se sklicujem na avstro-ogrsko vire, na »Pester Lloyd« in »Ussage« iz meseca oktobra leta 1918. Oba lista govorita o umitju nemških in avstro-ogrskih čet ter objavljata tudi seznam predmetov, ki so se umitju vzele s seboj iz notranjih delov dežele in iz Belgrade samega, tako n. pr. vse, kar se je dalo premakniti: žito, živila, obleka, pohištvo, slama, živina, perutnina, sploh vse živilske potrebščine, ki so se morale odvzeti prebivalstvu ter po želji izprepečati v Nemčijo, Budimpešto in na Dunaj.

Od 5. do 29. oktobra se je torej po seznamu te prevoze vozečega polkovnika Kerchmaw, ki je bil v Belgradu pod poveljstvom generalnega gubernatorja Rhenma, moralo odpraviti naslednje blago v Avstro-Ogrski: 4000 vagonov žita, 10.000 glav pitanih volov, 10.000 uprežnih volov, 10.000 ovčev, 4000 ovac, 15 vagonov vina, 400 vagonov marmelade, ogromne množice lesa, brzojavna materijala, orožja, municije, 16 milijonov krun v srebru, poleg vnaprej označene hišne in sobne opreme ter poljedelskega orodja — ubogo prebivalstvo so torej slehki dobesedno do srajce, bodalščicah — v času spanske bolezni — so bolnikom odvzeli zadnje posklopke, zadnje blazino, zadnje ruho, da, celo slamo in zdravila! Ali naj se še čudi potem kdo, da ni izostala božja kazen za tako zločinska dejanja?

Toda to ni vse; pojdemo dalje. Vseukupno srbsko državno in zasebno imetje je pred vojno znašalo okoli 11 milijard. Od tega je sovražnik na zemljiščih, stavbah, pohištvi, poljedelskih strojih, trgovskih napravah, vojaških stavbah, prometnih napravah, umetninah — razdeljal mazojev, knjižnic — njihovim milijonskim vrednostim niso vstela — razdeljal vrednosti za celih 7.837.387.000 frankov! Razun tega so bile na umiku razdeljane vse železniške proge, razstreljive vsi mostovi in predori, tako da ni bila niti moguća hitra pomoč vsega ogorčenemu narodu.

Živine je slo v izgubo: 700.000 glav govedine, 70.000 konj, 3.000.000 ovac in koz, 800.000 prašičev, 2500 mla, 450.000 gosi in puranov, 170.000 rac, 4.000.000 kurečine itd. Kaj bi rekli H, če bi se nam odvzelo to? In sedaj človeški izgube! Od vseh možnih jih je izgubilo življenje 53 odstotkov, torej nad polovico, in od vseukupnega prebivalstva polpetega milijona je umrlo okoli 1.330.925 ljudi.

To strahovito mrtiško število se sestavlja takole: 1. Od avgusta 1914. do septembra 1915. je padlo v boju in v sled na 170.925 mož. 2. Nalezljive bolezni so pokosile 350.000 ljudi. 3. Umik v jeseni leta 1915. je umrl 150.000 mož. 4. Istosčasno je v sled omaganja in lakote umrlo v Albaniji 60.000 mož. 5. Cel naborni letnik mladih ljudi je umrl za kakot v snežnih zamekljavih albanskih edino zato, ker so se italijanske vojaške oblasti upirale njihovega prehodu preko Valone in Draca — 50.000 mladih ljudi.

6. Tekom istega umika je v sled lakote in mraza poginilo 250.000 civilnih ljudi, žena in otrok. 7. Od 200.000 interniranih vojakov je na Bolgarskem, v Avstriji in Nemčiji poginilo 130.000 mož. 8. Ustrelili, obglavili, obesili in zadavile so vse sovražne vlasti skupaj 60.000 ljudi.

9. V Nišu, Prokuplju in Leskovcu so Bolgari sami pomorili nadaljnjih 40.000 mož, večinoma žena in otrok. 10. Na solunski fronti in v tužini (v izgnanstvu) je umrlo 40.000 vojakov.

Skupaj 1.330.925. To je še neizčrpni uradni seznam od 7. aprila 1919., objavljen v listu »La Serbie« št. 14. Z ogorčenjem se bodo četelji obračali od št. 7, 8 in 9 v zaključku: To ni res — ne more biti res! Zato smo dolžni, navesti za to dokaze. Evo jih:

1. Bivši general avstro-ogrskih pehote Bekić je pisal »Agramer Tagblattu«, da se je tokom vojne v Čehoslovaiji postavilo 500, pri Jugoslovanih pa 60.000 vislic, v svrhu popolnega iztrebljenja tega plemena. Neki vstajni častnik, atase prajskega avstro-ogrškega vojnega ministrstva, mu je dejal, da je bilo v Srbiji na povelje predpostavljence usmrčenih 11.400 oseb; število ohih, ki so bili usmrčeni brez predložitve sodniške obsodbe, pa da je desetkrat toliko.

2. Brice, ki se je nahajal v angleškem glavnem stanu vzhodne armade, je poročal, da so Bolgari 30.000 srbskih ujetnikov mučili in prepustili smrti za lakoto. 3. V poročilu mednarodnega Rdečega križa v Ženevi, čigar zastopniki so posetili Srbijo in Bolgarsko, se prav v seriji XVI., str. 11, za mesec avgust 1917:

»Stevljne srbske vasi smo našli razdeljane, požgane in nesrečno prebivalstvo — stariki, žene, otroci — so bili odvedeni na Bolgarsko. Tam smo v vseh taboriščih, ki smo jih posetili, našli množične grobove srbske civilne interniranice, obeh spolov in vsake starosti, od osemindesetletnega otroka do devetdesetletne žene, ki je imela še edino tolažbo, da more umreti sredi dela svoje družine.«

Na 62. strani poročila istega odposlanca se pravi, da so med ujetniki našli veliko duhovščine, med katero jih je bilo večino število težko bolnih, najpogostejšega pogrešajočih starikov in za katere so pri bolgarskem gubernatorstvu prosili za uboljšanje njihovega žalostnega položaja, ali z uspehom ali brezuspešno, ne vemo, kar Bolgarska ves čas vojne ni dovoljevala poštno službo z inoemstvom in niti ni odgovarjala na vprašanja mednarodnega Rdečega križa.

Danes moremo ugotoviti, da je najmanj 80 duhovnikov, med njimi nadškofa iz Niša in Skoplja, poginilo na najžalostnejši način; sploh je bilo ugonablanje predstavnikov duhovniškega in učiteljskega stana, izobraženstva, višjega uradništva in denaršitva glavno načelo sovražnikov.

4. 30.000 nadaljnjih Srbov obeh spolov so odpravili v Mulo Azijo in so jih tamkaj izročili v roke Turkom, in je proti temu gorostasno postopanju neki državni poslanec, po imenu Hribar (bil je v resnici naš tržaški poslanec dr. Rybář) odločno protestiral v avstrijskem parlamentu.

Niso pa vsi pregnanci dosegli turških tal. Tisoče so jih preje pomorili. Dokaz:

5. V Jurdukiči, v južnem delu Srbije, je »mednarodna komisija«, ki je potovala v svrhu preučevanja po Balkanu, našla tamonjše gorske g.č.č. bel na raznih mestih naravnost napolnjene z mrtki. Ko so jih odvajali na Bolgarsko, so istočasno žene in otrok zvezali skupaj in pometali v te globeli, ki niso nič drugega kot ogromno srbsko pokopališče.

In kaj so zakrivali ti ubogi ljudje, da se je tako ravnovali? Bolgarske oblasti so vprašale vsekega Srba in vsako Srbkinjo, ali hoče biti srbska ali bolgarska. Kdor se je vpisal za Bolgarsko, so ga takoj vtekli v kak bolgarski polk in ga poslali na fronto, kjer se je moral boriti proti svojim lastnim srbskim bratom. Kdor se pa ni ual poboljšati, so ga napravili za družino vred ačelodoljivega, in matere, katerih sinovi so zakrivali kak prestopnik proti pokorščini, ali so pobegali, so izkratka odvedli iz hiše in brez ovinkov obo-

sili, druge pa javno pretepli. 25 udarcev s palico je bilo najmanj, in tepli niso pa hrbtu, temveč naravnost po glavi in prednjem delu telesa. Samobesbi umevno je večina kaznovanek podlegla temu zločinskemu ravnanju.

Na ta način bi se dalo ugotoviti še stotine nadaljnjih primerov najokrutnejše krvelčnosti; navedeni pa naj zadostujejo v dokaz, koliko je moral prestopiti narod polpetega milijona, dokler ni bila uničena ena cela tretjina, torej 1.330.925, vseukupnega prebivalstva. Francoska je v vojni izgubila približno ravno toliko — toda ima prebivalstvo ne polpetega, temveč 40 milijonov.

Sedaj je vojna končana. Blazna moritev je prenehala; vselej do nje je izgubilo, izgubilo pa ni gorje. Gorje, ki ga je prinesla vojna, je tako nezumno kakor nebo in tako nepregledno kakor zemlja!

Tako švicarski nemški člankar, ki gotovo ni pretraval v svojih izjavah in mu je bilo gotovo težko pisati tako obtožbo in obsodbo svojih lastnih rojakov. In po vsem tem naj bi še kdo odrekal Srbiji tisto mesto, ki ji gre po vsot pravič za nene ogromne žrtve, največje, ki jih je imel kak narod v svetovni vojni. Eno tretjino svojega prebivalstva je izgubila Srbija in dve tretjini svojega imetja: katere druga država more kazati na tolike žrtve za skupno stvar? Nebe! Drago, silno drago je bila odkupljena svoboda jugoslovanskega naroda, ki nikdar in nikoli ne bo mogel poplačati bratom Srbom te ogromne žrtve! Slava jim, ki so padli, da je iz njihove krvi, iz njihovih muk in trpljenja, iz njihovih smrtnih vzdihov in stokov, izpod krvavih palic in z rabeljskih visic vzhšla svoboda troimelega in troimega naroda jugoslovanskega. Slava srbskim mučnikom!

Govori na taboru v Sinčevsi.

Po nagovoru generala Maistra, ki smo ga že objavili, je na velikem ljudskem taboru v Sinčevsi na Spodnjem Koroskem nastopil na govorniškem odru, navdušeno pozdravljen.

Škol dr. Ant. B. Jeglič, ki je govoril o medsebojni krščanski ljubezni narodov. Te ljubezni ni in zato so se narodi vojskovali, so se sovražili med seboj in hujskali k sovražnostim. Prišlo je do vojske, v kateri so se borili narodi za pravičen mir. Za tak mir se je izrekel tudi Wilson, ki je proglasil pravico tudi za male narode. Ta glas pravice, glas krščanske zavesti, je odmeval po vsem svetu in prodrl v srca vseh. Tudi nam se je priznala pravica, da se odtrgamo od onih, ki so nas tlačili, od Nemcev in Madžarov, da dobimo svojo državo in zedinimo narod, da dobimo svoje ljudske in najvišje šole, ki jih hočemo imeti. Mi priznavamo tudi drugim, kar jim gre, a mi hočemo samo to, kar je našega. To je bil naš pravičen laic. Naši sosedi na zapadu in severu pa nam pravice ne dajo. Koroten, ki mora biti slovenski, je zdaj severno že pomemben in odpujen, dasi nam je blizu po krvi in jeziku. Kar govorimo en jezik, bi sodili, da bomo živeli kakor bratje in sestre, da se bomo počutili kot člani iste rodbine. A videli smo na Koroskem divjanje, kakor se ni postopal sovražnik. In to proti lastnim sodeželanom. To je velika sramota. To je bilo velika krivica. Ni dovolj, da smo morali mnogo pretrpeti od svojih nasprotnikov, sedaj hočejo celo, da bi bile Karavanke severna meja Nemške Avstrije. Z največjim trudom smo mi in naši delegati to preprečili. Skleneno je bilo, da naj Slovenci na Koroskem sami povedo, kam hočejo pripadati, ali v Nemško Avstrijo, ali v Jugoslavijo. Mi smo sinovi slovenske matere, zato hočemo, da se združimo z našimi brati Jugoslovani kot en narod. Slovenski možje in žene, upam, da ne bo nikogar med vami, ki bi ne rekli: Mi hočemo biti združeni z našimi brati Slovenci na jugu v eni veliki državi. Zato vse za Jugoslavijo! Živela Jugoslavija!

Govor ljubljanskega škofa je bil sprejet z burnim odobravanjem. Nato je govoril ljubljanski podžupan dr. Triller.

ki je pozdravil zbor v imenu mesta Ljubljane in govoril o gospodarski bodočnosti Koroske. Koroska bo sama odločevala, ali hoče deliti svojo usodo z Jugoslavijo ali pa z Nemško Avstrijo, kamor žene nekatere sroce. Človeško življenje pa ni ustvarjeno tako, da bi smelo vselej odločevati srce, odločevati mora tudi pamet. Prišlo bo do dveh ljudskih glasovanj. Najprej bo glasovanje v splošnem delu Koroske, in če se bo ta izrekel za Jugoslavijo, potem bo tudi Celovec vdel, kam mu bo treba priti. Ako bo govorila trezna pamet koroskih Slovencev, bodo združeni z brati Jugoslovani. Nemško-avstrijski kancelar je nedavno dejal v Parizu, da pomenjajo pokoji mirne pogodbe gospodarsko smrt Nemške Avstrije. To spoznavajo Nemci sami in to je tudi gotova resnica. Nemci sami naj delajo, kar hočejo. Prepričani pa smo, da bodo koroski Slovenci vsi kot en mož maši pot tja, kjer si narod pravi in v postave, kjer obstoja znanost in gospodarsko življenje.

Burno pozdravljen je nato govoril poslanec Grafenauer.

ki je dejal med drugim: 23 let je preteklo, odkar so ga koroski Slovenci poslali na Dunaj v državni zbor, v politične vice. Minilo je vse, tudi zadnjih pet let, najgornejših zanj in njegove družine. Se sem živ in prišel sem zopet med vas, da rešujemo skupno vsakikat težavnejše nalogo. Mi Slovenci smo dosedaj brez vsake pravice in še danes hočejo Nemci nadaljevati s krivicami in s pomočjo svojega papirnatega denarja, ki jih pa ne bo rešil, pridobiti slovenski življenj na Koroskem. Zato sem prišel danes med vas, da vas vprašam, ali hočete ostati zvesti materi Jugoslaviji, ali se hočete umakniti. Dosedaj so govorili, da so Nemci državo vzdrževali element in podobno. Mi smo mislili, da z ustanovitvijo jugoslovanske države napravimo Nemcem celo uslugo, ko se jim umaknemo. Vidimo pa sedaj, da je pri njih sama beračija. Vidimo, kako je zopet sedaj v Celovcu. Ako bi ne bilo nemških uradnikov, hujskačev, bi bil Celovec že danes jugoslovanski, kajti iz gospodarskih ozirov bi moral Celovec pripasti Jugoslaviji. Celovec brez nas ne more živeti, ki ima sedaj zborovanja zaradi pomanjkanja sočiva. Mi jih še nismo imeli.

Kar se tiče nemške kulture, jo posebno označijo, da so svetovno vojno povzročili brez vsakega dvoma Nemci, in kriv ni samo cesar ali Hindenburg, ampak ves nemški narod, ki je vojno hotel. Nemškemu narodu je bilo samo na tem, da bi slovenske dežele umili in izprali. Rop je bila njihova glavna vera. Izvali so vojno med slovanstvom in germanstvom, ker so bili trdno prepričani, da nas ubijejo, našo zemljo pa za vedno zaslužijo. To so hoteli izvesti tudi na Koroskem. Toda mi hočemo pripasti do zadnje vasi Jugoslaviji.

Govoru posl. Grafenauerja se sledilo živahno in navdušeno odobravanje.

Domače vesti.

Izplačevanje pokojnin za mesec september. Pokojnine, vzgojevalnine, mlakosnice in druge slične podpore za osebe, ki bivajo v Trstu in so pristojne v Julijsko Benečijo ali pa so brezdomno italijan-

ske narodnosti, se bodo izplačale in izplačale za mesec september v dveh turnusih in sicer civilni prejemniki od 1. do 8. in vojaški prejemniki od 8. do 15. Civ. pokojnine: 1. sept. zač. črke A—C; 2. sept. črke D—G; 3. sept. H—L; 4. sept. M—O; 5. sept. P—R; 6. sept. S—T; 7. sept. U—Z. — Vojaške podpore in pokojnine: 11. sept. črke A—F; 12. sept. G—L; 13. sept. M—R; 15. sept. S—Z. Prejemniki se v lastnem interesu pozivajo, da se predstavijo na določen dan, ker bi drugače morali čakati do 16. septembra 1919. Liquidacija se bo vršila v računskem uradu finančnega ravnanstva, pokojniški odsek, trg evangelijske cerkve 2 III. nadst., soba št. 131. Pobornice morajo biti opremljene z uradnim potrdilom, da prejemnik živi, z izpričevalom o sejanjem bivališču, o vdovstvu, in kjer gre za vzgojevalnine in mlakosnice tudi potrdilo, da so dotični prejemniki brez vsakih sredstev. Razun tega se mora pravica do prejema tudi dokumentirati (pokojniški dekret itd.). Liquidacije in izplačevanje teh prejemkov prejemnikom, ki bivajo na deželi, bodo na isti način izvrševali tozadevni davčni uradi.

Generalni komisar Cluffeli v Tolmini. Iz Tolmina nam poročajo: Preteklo nedeljo je prišel od 1530 v Tolmini novi generalni civilni komisar, bivši minister Cluffeli. Pred postopkom okrajnega komisariata ga je čakala častna stotinja, uradništvo in par zasebnikov, ki so se mu potem predstavili v prostornih komisariatu. Dekan Rojec ga je pozdravil v slovenskem jeziku ter terjal v imenu prebivalstva, da se tudi pod novo vlado spo-je naše narodne pravice v vseh uradih, da bodo nastavljeni povsod bivši uradniki, ki so možni v besedi in pisavi slovenskega jezika; enako terjamo slovenskih šol z domačimi učitelji. Dalje je g. dekan zročil g. generalnemu civilnemu komisariatu posebno spomenico ter prosil, naj bi se dovolj ljudstvu še en rok, da bi zmenjalo v lice po 40% avstrijske krone, katerih je v tolminskem in goriskem okraju nezametenih okoli 6 milijonov. Na vse te želje je ekselencia lepo odgovorila ter dal običajne obljube.

besed. — Ko je ekselencia obiskal na tukajšnjem pokopališču še grob svojega l. 1917. pri Sv. Luciji padlega sina zrakoplovca, se je proti večeru vrnil v Trst.

Tihotapec ustreljen. Preteklo soboto ponoči je ustrelila vojaška straža v Pečeh nad podmeklji ml. Ravnani Frana Sorlija, 60letnega moža iz Zagočnika nad Podmeklom. Mož je prihajal iz Bohinjske Bistrice, imel je pri sebi razno blago in baje več častnikov in pisem.

Tržaška kmetijska družba ima danes, v sredo, od 16 odobrovo sejo.

Iz Gorice nam poročajo: V noči od nedelje na ponedeljek je nastal ogenj v ul. Ascoli, v hiši, kjer je stanovalo 26 strank. Ogenj se je zelo hitro razširil, tako da se niso mogli rešiti vsi stanovniki: tri osebe so zgorale. Bil je to neki Klanjšček, starejši mož, s svojo setro in njeno prijateljico. Klanjšček sam bi se bil morda še mogel rešiti, a hotel je pomagati svoji sestri in potem se njeni prijateljici, ki je spala žnjo v isti sobi. V tem pa so pregorele stopnice in tudi hodnik, da niso mogli več iz sobe. V sobi je bilo samo eno okno in še to zamreženo z železno mrežo. Nesrečniki so videli rešitev edino le po poti skozi okno, toda niso imeli nikakega orodja, da bi odtrgali mrežo. V svojem obupu so grizli železje z zobmi, seveda zaman. Ves ta njihov obupni smrti boji je gledal z bližnjega dvorišča neki hlapec Boštjeve trdnice, ne da bi bil poklical koga na pomoč. Brezdržnost so pozneje aretirali. Ogenj se je pozneje omejil na gorečo hišo in zadušil, pri čemer je hvalovredno sodelovalo vojaštvo. Na pogorišču so pri poznejšem razkopanju našli tudi, seveda popolnoma ožgana, trupla zgoraj omenjenih nesrečnikov.

Prošnja od onih, ki se izseljujejo. »Ljudski odir« snuje obširno ljudsko knjižnico, ki bo dostopna vsem našim ljudem v Trstu. Obenem ustanavlja požarnice po zasadenem ozemlju. Od vseh krajev prihajajo prošnje za ustanovitve društvenih knjižnic. Slovenske knjige pa se sedaj zelo težko dobe; poleg tega je tudi osrednja knjižnica precej tepla pri zadnjih taržaskih izgreduh. Zato pa prosimo vse one, ki se izseljujejo v Jugoslavijo, naj nam podare ali prodajo svoje knjige. Tam jih bodo lahko nadomestili, naši stvari pa s tem čimom tu veliko koristijo. Tozadevno pomočjo bi blagovetilo sporočiti istu ali pismeno »Ljudskemu odru«, Madonina 15 II.

Slov. akad. fer. društvo Balkan. Občni zbor se bo vršil v soboto, dne 30. t. m., v prostorih »Slov. Čitalnice« ob 2030. Dobrodošli tudi prijatelji društva.

Podružnica »Ljudskega odra« pri Sv. Ivanu. V sredo ob 2030 pevška vaja. V soboto ob 21 predavanje.

Kdo ve kaj? Kdor bi vedel kaj o Lenardu Verčonu, ki se je nahajal v ruskem ujetništvu v starem sperskem taborišču v Taškentu, so vjdno naprosila, da bi sporočil, kar ve, na naslov: Martja Vercon, Dobravlje št. 28, pošta Sv. Križ-Cesta.

Godbeno društvo pri Sv. Jakobu, vabi vse članke in prijatelje godbe na svoj izredni občni zbor, kateri se bo vršil v nedeljo, 31. t. m. točno ob 9 v društvenih prostorih v ul. S. Marco št. 19. Ker so na dnevnem redu razne odločbe spetke, ki jih je treba poravnati, se naprosila, da se člani polnoštevilno udeležijo obnega zbora.

Promet v pristanišču. Prišlihi večerj: »Federica« iz Benetk in »Palatky« iz Barja; odpulji: »Venezia I.« v Benetke, »Bosnia« v Korčolo in »Gramme« v Donquet.

Odmevi poraza pri Kobardu. V Krmnu živijo neka Karolina Perni, ki je tudi sodelovala v boju pri Kobardu, seveda na svoj način. Pripadala je posebnemu oddelku, ki si je nadel mlogo, da po močnostni reši, kar je ostalo za bežečo italijansko vojsko. In oddelček je izvršil svojo nalogo resimentno.

Ko je prišel glas o tem junaškim oddelku, ki je prostovoljno prevzel tako težko in nevarno nalogo, do karabinierjev, so se leči hoteli pripricati na lastne oči, če so ti glasovi res resnični. Toda stvar ni bila tako enostavna. Veliki junaki ne trobijo svojih junaških činov v svet, ni jim mar, da izve tudi svet o njih, oni čisto skrivajo svoje činstvo. Tako je bilo tudi pri tem oddelku. Karabinjerji so šele po velikih težavah in naporih izvedeli, da je sedež junaškega oddelka hiša Karoline Perni. Šli so torej k junaškim Karolinam in ji povedali, kaj in kako so o njenih junaških sluhih. Poprosili so jo, naj jim vendar pokaže plovce svojega junaštva. Toda niso imeli sreče! »Bržkone ste se zmotili!« jma je rekla junaškinja. Ne vem ničesar o tem, kar mi pravite; jaz sem vendar čisto navadna ženska! Karabinjerji so jo dobro vedeli, da govori iz junaškinje samo njena skromnost. Vse Karolinino zagotavljanje in dokazovanje jih ni moglo zadrti, da bi ne bili pogledali po najkritejših kotih te junaške hiše, v kateri so bili shranjeni tako dragoceni spominj.

In resnica je prekašala govorico: ko so karabinjerji odprli vrata v klet, jim je prišel poraz pri Kobardu tako živo pred oči, da jih je prvi hip pretresel mraz po celotnem telesu. Klet je bila polna motorjev, magnetov, koles, vojaških plah, obleke, pušek itd. Karabinjerji so bili kar ginevi, ko so videli te plovce dela junaškega oddelka, kateremu je bila na čelu korminska Spartanka — Karolina Perni.

Vključ njene skromnosti upiranj so jo odvedli pred svojega poveljnika. Ko je sklical njihov poveljnik o njenih junaških činih, je bil ginevi. Prosil jo je, naj mu vendar pove imena njenih sovojevo, ker taka imena ne smejo biti vendar pozabljena. Sprva ni hotela Karolina o tem slišati, toda končno se je vendar vdala in povedala. Bili so to Martin in Peter Rupli in Katarina Romanut. Tudi ti so bili povabljeni k poveljniku, od katerega se še niso povrnil. Ljudje govore, da jim je dal na razpolago posebne prostore, samo da jih ima vedno v svoji bližini.

Tatovi. V uradi tolinjskega asistenta Cooperative editije v prosti luki pri Sv. Andreju, so preteklo noč vrli tatovi ter odnesli fotografski aparat ter par čevljev v skupni vrednosti L. 300.

Na obrežju Nazarija Saura je včeraj Josip Petrovič pustil za trenutek bikelj brez nadzorstva. To prišlo je porabi neki tat, skočil na kolo ter se odpravil. Toda sreče ni imel. Preden je prišel do vogla, je gospodar kolesa prišel iz hiše ter zapazil tatvino. Zaskočil je tatu ter ga končno ulovil. Oddal ga je karabinierjem. Piše se Fran S. ter pravi, da je hotel napraviti samo šalo.

V zalogo tvrde Pariz so vdrli tatovi ter odnesli sed masti v vrednosti 1500 lir.

V »Balkani« je zmanjkala listnica gospe Terenzi Curti, v kateri je imela 500 lir. Javila je stvar karabinierjem.

Ze drugo kolo je zmanjkalo preteklo noč nekemu Emiliju Vello v vrednosti 160 lir, katero je pustil v ul. Roma.

Na Goldenjem trgu se nahaja prodajalica Alojza Mušiča, iz katere so to noč, neznamni zlikovci ukradli vina in sakam o 710 lir.

Tatovi so hoteli preteklo noč vdreti v zalogo Ivana Furlana v ul. Media št. 19. Ker pa jih je morda prestrašila kakka miška, so pobrali šilo in kopita ter pokazali pte.

V stanovanje Petra Bečelija so vdrli neznamni tatovi, ki so odnesli za 400 lir perila in drugih reči.

Ravnatoko se je zgodilo neki Josipin S. pri Sv. M. Magd. Sp. pri nš so našli 500 metrov blaga v vrednosti 1800 lir. Vrhutega bo imela S. opraviti s sodnijo.

Usodepolna gnjat. Ivan Pobega in Ivan Cresma sta ukradla lepo gnjat iz skladišča Armada Alessandrinja v ulici Torre Bianca. Toda nista imela sreče. Zapazili so ju karabinjerji, ki so jima gnjat odvzeli in jima zato preskrbeli brezplačno prenočišče v ul. Tigor.

Nesreča. Krmnar Bole s Trstenika je prišel včeraj jutraj po 10. vlna na pomoč Sanita. Imel je s seboj svojega sodnega sinčka Justa. Ko so valili sod iz zaloge, se je nahajal Just na vratih. Ko so privzeli sod do vret, se otrok ni mogel več izogniti, tako da je otrok ostal med sodom in vrati. Stisnilo ga je tako nesrečno, da mu je zlomilo roko na komolcu. Rešilna postaja mu je dala prvo pomoč.

Vojaško sodišče. Razprava proti aretirancem dne 3. in 4. t. m. Avgust Fabris iz Padove je obtožen, da je kričal, medtem ko je šla po trgu Edinosti skupina demonstrantov: »Kaj kričite?« »M....«! »M....«!

Obtoženec izpove, da se je nahajal na trgu Edinosti in da je slišal kričanje na borznem trgu. Misli je, da so delavci ter je rekel: »Mari bi šli kričati in razpravljati v Delavski dom!« Zgoraj omenjenih besedi da ni izrekel. Pripoveduje nato, da je italijanski podanik in da ga je bivša avstrijska vlada internirala.

Priča, finančni stražnik Pavel Potti, izpove, da je aretirat obtoženca na trgu Edinosti, ko je kričal proti trem gospodom, ki so se vozili mimo v avtomobilu in mahali z italijanskimi zastavami: »M....«! »M....«!

Vojaški obtožitelj, poročnik Bologna, predlaga, naj se obtoženec obsodi na eno leto zapora.

Branitelj, dr. Zennaro, naglašja, da ni obtoženec izrekel omenjenih besed, in če bi jih bil tudi izrekel, da bi ne bile naslovljene na Italijo, temveč na elegantno gospodo v avtomobilu, ki je vzbudila v obtožencu sveto jezo radi klicanja proti njegovi, social. stranki.

Sodišče je Fabrisa opustilo.

Berzna poročila. Trst, dne 26. avgusta 1919. Tečaj:

Jadranska banka 250—255
Cosulich (Austroamericana) 600—610
Dalmatija (Parob. dr.) 300—310
Gerolimich 1500—1550
Lloyd 980—1000
Lussino 1500—1560
Martinolioli 430—450
Navigazione Libera Triestina 1625—1675
Oceanica 450—465
Premuda 640—655
Tripovich 575—595
Assicurazioni Generali 16500—16750
Rimione Adriatica 3050—3125
Amplea 430—440
Cement Dalmatia 240—255
Cement Spalato 330—345
Cistilnica petroleja (Raff. Olii. Min.) 1700—1750
Cistilnica riza (Pilaturo rizo) 340—360
Krika 385—395
Tržaški Tramway 220—230
Tržaška tvornica olja 950—1000

Velika podružnica v Božjempolju pri Proseku trdita G. WEISS, v Trstu, ul. Valdirivo št. 23, telefon 29-78, naznanja svojim naročnikom, da je njena zaloga dobro preskrbljena z najrazličnejšimi vini, belimi in rdečimi, žganjem, marsalo in vermutom po konkurenčnih cenah.

POZOR! POZOR!

Velika podružnica v Božjempolju pri Proseku trdita G. WEISS, v Trstu, ul. Valdirivo št. 23, telefon 29-78, naznanja svojim naročnikom, da je njena zaloga dobro preskrbljena z najrazličnejšimi vini, belimi in rdečimi, žganjem, marsalo in vermutom po konkurenčnih cenah.

POZOR! POZOR!

Velika podružnica v Božjempolju pri Proseku trdita G. WEISS, v Trstu, ul. Valdirivo št. 23, telefon 29-78, naznanja svojim naročnikom, da je njena zaloga dobro preskrbljena z najrazličnejšimi vini, belimi in rdečimi, žganjem, marsalo in vermutom po konkurenčnih cenah.

POZOR! POZOR!

Velika podružnica v Božjempolju pri Proseku trdita G. WEISS, v Trstu, ul. Valdirivo št. 23, telefon 29-78, naznanja svojim naročnikom, da je njena zaloga dobro preskrbljena z najrazličnejšimi vini, belimi in rdečimi, žganjem, marsalo in vermutom po konkurenčnih cenah.

POZOR! POZOR!

Velika podružnica v Božjempolju pri Proseku trdita G. WEISS, v Trstu, ul. Valdirivo št. 23, telefon 29-78, naznanja svojim naročnikom, da je njena zaloga dobro preskrbljena z najrazličnejšimi vini, belimi in rdečimi, žganjem,